

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Затверджую:
Проректор з науково-
педагогічної (навчальної) роботи

Підпис Прізвище та ініціали
«__» _____ 20____ р.

ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
для студентів денної форми навчання

Курс V семестр IX

Кафедра інформатики

Суми – 2014

Програма педагогічної практики складена на основі ОПП підготовки спеціалістів

Програму складено _____ Семеніхіна О.В.

Схвалено на засіданні кафедри інформатики
Протокол № ____ від _____ р.

Зав. кафедрою інформатики _____ Семеніхіна О.В.

Програма схвалена вченою радою природничого факультету СумДПУ імені
А.С. Макаренка, протокол № __-__ від «___» _____ 20__ р.

Декан фізико-математичного факультету _____

Вступ

У системі підготовки вчительських кадрів важлива роль належить педагогічній практиці як ланці, що з'єднує теоретичне навчання студентів з їх самостійною роботою в закладах освіти.

Ефективність педагогічної практики майбутніх учителів залежить від:

- рівня сформованості інформатичних, соціальних, соціокультурних компетентностей та компетентностей з суміжних дисциплін;
- володіння знаннями, вміннями і навичками з інформатики та суміжних дисциплін;
- знання сутності компонентів методичної системи навчання інформатики та суспільних дисциплін (мотивація і цілі навчання, методи, прийоми, засоби, форми навчання);
- озброєності практиканта психологічними знаннями, вміннями та навичками, які необхідні для навчально-виховної роботи з учнями;
- належного підбору навчальних закладів для проходження педпрактики студентами: з відповідною навчальною і матеріальною базою та висококваліфікованими вчителями;
- доброзичливого ставлення педагогічного колективу школи до і надання їм допомоги в здійсненні навчально-виховного процесу;
- належного керівництва педагогічною практикою з боку методистів фахових дисциплін, педагогів, психологів.

Педагогічна практика є частиною навчального процесу. Проходження педагогічної практики дає студенту можливість отримати перший досвід майбутньої професійної діяльності, скоригувати напрям подальшого навчання, уникнути помилок в майбутньому.

Її мета – підготовка студентів до виконання функції вчителя інформатики, керівника гуртка, факультативу, класного керівника. Основною базою проведення практики є середня і старша ланки загальноосвітньої школи.

Згідно навчального плану педагогічна практика студентів з інформатики спеціальностей «Математика і інформатика», «Фізика і інформатика», «Хімія та основи інформатики» проводиться у формі виробничої практики з відривом від навчання на 5 курсі у 9 семестрі або на 6 курсі у 11 семестрі. Практика проводиться переважно в загальноосвітніх школах, ліцеях, гімназіях м. Суми.

Програма педпрактики передбачає для студентів проведення не менше 5 уроків з інформатики. Мінімальна кількість проведених уроків може коригуватись через зміни у навчальному процесі шкіл або університету. Крім проведення уроків студенти під час практики створюють допоміжні електронні матеріали.

До педагогічної практики допускаються студенти, що не мають академічної заборгованості. У випадку об'єктивних обставин педагогічна практика може бути продовжена або перенесена.

Керівництво педагогічною практикою здійснюють методисти з відповідних кафедр, які мають достатній педагогічний досвід і відповідну базову освіту.

Мета і завдання педагогічної практики

Педагогічна практика є частиною навчального процесу, яка пов'язує теоретичне навчання студентів з їх майбутньою професійною діяльністю та озброює першим досвідом роботи в школі. Педагогічна практика дає можливість студенту перевірити ступінь власної готовності до самостійної педагогічної діяльності.

Педагогічна практика має за мету формування у студентів вмінь і навичок, необхідних вчителю інформатики в умовах розбудови системи освіти відповідно до Закону України «Про освіту», Державної національної програми «Освіта» («Україна XXI століття»), Концепції профілізації старшої школи, відтворення і зміцнення інтелектуального потенціалу нації, виходу науки і техніки в Україні на світовий рівень, інтеграції в світову систему освіти, переходу до ринкових відносин і конкуренції будь-якої продукції, у тому числі й інтелектуальної.

Головним завданням практики є:

- ознайомлення з основними напрямками навчально-виховної роботи навчального закладу;
- детальне вивчення діючих програм з інформатики класів різного профілю;
- набуття досвіду застосовувати на практиці вміння складати та використовувати конспекти уроків, здійснювати перспективне і поточне планування педагогічної діяльності;
- оволодіння різними методами і засобами організації навчальної діяльності школярів на уроках;
- встановлення міжпредметних та внутрішньопредметних зв'язків;
- проведення уроків різних типів;
- спостереження, аналіз та узагальнення досвіду вчителів інформатики та використання його в своїй практиці;
- отримання навичок застосування демонстраційних програм, доступних демонстраційних пристроїв, створення презентації та виважений розподіл часу при використанні наочності;
- використання наукової, методичної та навчальної літератури при підготовці до уроку, позакласного заходу;
- застосування педагогічних та психологічних методів роботи з учнями;
- формування особистості майбутнього вчителя, виховання культури поведінки, здатності співпрацювати в колективі.

Організація та керівництво практикою

1. Контроль за організацією і проведенням педагогічної практики на факультеті здійснюють деканат та відповідні кафедри.

2. Керівниками і методистами призначаються особи, які мають досвід педагогічної роботи.

3. Методичну допомогу студентам у період педагогічної практики надають викладачі кафедр інформатики, педагогіки та психології.

4. На період педпрактики один із студентів, які працюють в даній школі, призначається старостою групи. В обов'язки старости групи входить облік

відвідування студентами школи; повідомлення їх про колективні збори, консультації, семінари; виконання доручень керівників педпрактики.

5. Питання організації та проведення педагогічної практики обговорюється на засіданнях кафедр, ради факультету та методичної ради та затверджується вченою радою факультету.

Педагогічна практика розпочинається настановчою конференцією, де уточнюються мета і завдання практики. По закінченні практики проводиться підсумкова конференція, до початку якої студент повинен надати відповідальному методисту всі звітні документи і одержати оцінку, зафіксовану в загальному атестаційному листі.

Під час проходження практики студент має право:

1. З усіх питань, які виникають під час педпрактики, звертатися до керівника педпрактики університету, факультету, адміністрації та вчителів школи.

2. Вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки, організації і проведення педпрактики.

3. Користуватися бібліотекою, навчально-методичними посібниками кабінетів.

Під час проходження практики студент зобов'язаний:

- 1) виконувати всі види робіт, що передбачені інструкцією та програмою педагогічної практики;
- 2) дотримуватися правил внутрішнього розпорядку школи та виконувати вказівки адміністрації школи і керівників педпрактики;
- 3) бути для учнів зразком організованості, дисциплінованості, ввічливості, працьовитості, виявляти свій професійний такт і майстерність;
- 4) у випадку невиконання вимог, пред'явлених до студента-практиканта, він може бути усунений від проходження педпрактики;
- 5) провести не менше 5 уроків інформатики самостійно, з них не менше 3 лабораторних робіт (кількість проведених уроків може коригуватись за умов змін у навчальному процесі шкіл);
- 6) складати конспекти до кожного уроку, який проводиться;
- 7) готувати наочність, використовувати демонстраційні програми.

Для успішного проходження практики студенти виконують наступні завдання:

- проводять зустріч з керівництвом і вчителями школи з метою визначення основних напрямків практики;
- здійснюють вивчення шкільної документації, планів роботи вчителя з фаху і класного керівника;
- знайомляться з кабінетами та матеріально-технічною базою;
- відвідують уроки вчителів-предметників, які працюють у класі, з метою вивчення вимог до різних видів діяльності учнів;
- вивчають плани уроків інформатики;

- готують і самостійно проводять уроки із застосуванням різних методів і форм;
- відвідують уроки товаришів, беруть участь у їх обговоренні;
- постійно співпрацюють із методистами з інформатики;

Методичні рекомендації

Для успішного проведення практики студенти повинні притримуватись такої методично схеми:

- на першому тижні студент знайомиться з учителями, школою, розкладом уроків, класом, в якому буде здійснюватись класне керівництво;
- студент відвідує всі уроки інформатики та інші з метою ознайомлення з методикою роботи вчителів; крім того, для вивчення досвіду навчання доцільно відвідувати уроки вчителів інших предметів, присутність студента на уроках може здійснюватись лише з дозволу вчителів;
- в кінці першого тижня студент доводить до відома методистів, в які дні і о котрій годині він проводить уроки і знаходиться в школі;
- незалежно від наявності своїх уроків студент повинен перебувати в школі кожного робочого дня не менше 6 год.;
- починаючи з другого тижня студенти проводять власні уроки за розкладом школи, а також відвідують уроки один одного;
- напередодні проведення уроку (не менше, ніж за день) студенти складають план-конспект уроку і узгоджують його з вчителем;
- до уроку готується відповідний дидактичний матеріал, наочні засоби, технічні засоби навчання;
- після проведення уроку відбувається його обговорення з вчителем, методистами, колегами;
- під час практики студенти можуть виконувати індивідуальні завдання, пов'язані з курсовими або дипломними роботами з методики навчання;
- на останньому тижні практики студенти готують звітну документацію.

Форми та методи контролю

Контроль за роботою студентів-практикантів здійснюють методисти кафедр та класний керівник. Контроль за присутністю студентів у школі здійснюють призначені старости груп практикантів. Робота студентів-практикантів оцінюється методистами за "5"- бальною системою. При цьому враховуються не лише оцінки за проведені уроки, а й організованість, дисципліну та педагогічний хист практикантів.

Критерії оцінювання результатів педагогічної практики

Педагогічна практика студентів завершується диференційованим заліком за чотирибальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

При оцінюванні результатів педагогічної практики враховуються такі показники:

- організованість, дисциплінованість і ставлення студента до практики; його ініціативність і творчість;
- якість навчально-виховної роботи на уроках;
- якість виховної роботи з класом і окремими учнями;
- якість індивідуальної дослідницької роботи, виконаної під час педпрактики;
- якість оформлення документації з педпрактики;
- своєчасність здачі документації.

Оцінка «Відмінно» ставиться в тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на високому рівні (допускається не більше 25 % оцінок «4» за проведені уроки та виховні заходи); якщо студент виявив себе організованою, сумлінною, творчою особистістю під час виконання різних видів роботи в школі, здобув повагу та авторитет серед учнів, батьків і педагогічного колективу школи, методистів, керівників педпрактики; подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

Оцінка «Добре» ставиться в тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на достатньому рівні (допускається не більше 25% оцінок «3» за проведені уроки і виховні заходи при задовільній оцінці з боку вчителя-предметника, класного керівника та методиста); студент допустив деякі методичні помилки у навчально-виховному процесі, але зміг самостійно їх виправити або пояснити причину допущення в процесі аналізу уроку або виховного заходу; у ході педпрактики студент-практикант не допускав недисциплінованості, байдужості; студент отримав задовільну оцінку серед учнів, батьків, педагогічного колективу школи, методистів і класних керівників; подав у визначений термін правильно оформлену документацію.

Оцінка «Задовільно» ставиться в тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на достатньому рівні (не допускається підсумкове оцінювання за проведені уроки та виховні заходи оцінкою «2» бали); студент проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна оцінка діяльності в школі студента-практиканта з боку учнів, батьків, вчителя інформатики, класного керівника, керівників педпрактики «задовільна»; подав вчасно документацію, в яку можуть бути внесені незначні доповнення і зміни за вказівкою керівника педпрактики.

Оцінка «Незадовільно» ставиться в тому випадку, коли за період практики студент був нездатний до навчально-виховної роботи в школі внаслідок слабких знань з базових предметів і методики їх викладання або недбалого ставлення до своїх обов'язків.

Звітність по закінченні педпрактики

По закінченню практики студенти подають наступну папку документів.

- 1. *Звіт.*** В ньому студент характеризує весь обсяг роботи, проведений під час педагогічної практики. Звіт має бути відповідної форми (додаток А), завірений директором школи, вчителем-предметником та класним керівником.
- 2. *Один розширений конспект уроку інформатики.*** Конспект має відповідати шкільним нормам, надрукований на окремих листах стандартного формату (додаток Б). Має бути завірений вчителем інформатики
- 3. *Плани-конспекти проведених уроків.*** План-конспект (або конспект) має відповідати шкільним нормам, надрукований на окремих листах стандартного формату (додаток Б).
- 4. *Аналіз уроку інформатики.*** Аналізується будь-який урок інформатики, який проводився вчителем або іншим студентом-практикантом (додаток В).
- 5. *Електронна презентація, що дублює конспект проведеного уроку, створена у програмі POWER POINT з використанням ММ-технологій.*** Подача цих матеріалів має бути двох видів – електронна і друкована версії.
- 6. *Характеристика роботи практиканта.*** Завірється директором школи, вчителем інформатики та скріплюється круглою печаткою.
- 7. *Атестаційний лист*** оформляється у відповідній формі (додаток Г).

ЗВІТ
про педагогічну практику
студента _____ курсу

_____ факультету

_____
ПІБ

що проходив(ла) практику _____

_____
назва навчального закладу

Термін проходження практики: з _____ по _____.

Працював під керівництвом:
вчителя інформатики _____

Методист з інформатики: _____

За період практики провів(ла) _____ уроків з інформатики .

Графік проведення уроків інформатики

№пп	Дата	Тема уроку	Клас	Оцінка вчителя

Керівник
навчального закладу _____ (П.І.П.)

Вчитель інформатики _____ (П.І.П.)

СХЕМА КОНСПЕКТУ УРОКУ

1. Тема уроку.

2. Мета (дидактична, розвиваюча, виховна).

Дидактична передбачає: формування конкретних елементів знань з інформатики (наприклад, ознайомити учнів з поняттям “інформація”, сформувати уявлення про інформаційну картину світу);

Розвиваюча передбачає: розвиток всіх психічних процесів учня, що відбуваються шляхом оволодіння відповідними видами діяльності; формування уявлення чи поняття про способи раціональної навчальної діяльності та вміння виконувати їх (наприклад, навчити учнів будувати діаграми, проводити форматування різних областей діаграми);

Виховна передбачає: формування певних компонентів тих чи інших якостей особистості.

3. Тип уроку (урок засвоєння знань, умінь і навичок; урок узагальнення і систематизації засвоєних знань, умінь і навичок; урок застосування знань умінь і навичок; контрольний урок; комбінований урок, практична робота, лабораторна робота).

4. Обладнання уроку.

5. Використані джерела.

6. Хід уроку (макро- і мікроструктура з детальним розкриттям кожного етапу).

Послідовність етапів (“Організація класу до уроку”, “Перевірка засвоєних знань, умінь і навичок”, “Повідомлення теми, цілей і завдань уроку”, «Актуалізація опорних знань та їх коригування», “Формування нових знань, умінь і навичок”, “Систематизація і узагальнення засвоєних знань, умінь і навичок”, «Застосування засвоєного на рівні відтворення навчального матеріалу та способів діяльності» «Застосування вивченого на рівні творчого застосування та відкриття нового», “Домашнє завдання”, “Підведення підсумків уроку та проведення рефлексії”) залежить від типу уроку. Окремі етапи можуть бути відсутні.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА АНАЛІЗУ УРОКУ З ІНФОРМАТИКИ

1. Тема уроку.

2. Мета уроку (чи відповідає вона педагогічним вимогам);

3. Тип уроку: урок засвоєння нових знань; урок формування умінь і навичок; урок узагальнення і систематизації знань, умінь і навичок; урок застосування знань, умінь і навичок; контрольний урок; комбінований урок, нестандартний урок, інтегрований урок. Відповідність типу уроку його дидактичній меті.

4. Структура уроку: макроструктура (доцільність виділених етапів, залежність їх послідовності від типу уроку); мікроструктура етапів (ефективність застосування вибраних методів і прийомів навчання, у тому числі робота з підручниками, таблицями, схемами тощо); самостійна робота (вид, місце у структурі уроку, тривалість, ефективність, способи перевірки); використання наочних методів і засобів навчання інформатики.

5. Змістовий компонент уроку: вибір навчального матеріалу з даної теми та його дидактичний аналіз (обсяг, виділення основних елементів знань у формі фактів, уявлень, понять, базових умінь і навичок; методика їх формування тощо); використання міжпредметних зв'язків; використання різних видів пізнавальних завдань, їх доцільність, використання наочності.

6. Розвиваючий компонент уроку: розвиток уміння цілеспрямовано сприймати матеріал різними органами чуття; раціонально запам'ятовувати і відтворювати; вміння створювати в уяві учнів певні об'єкти і явища; розвиток умінь раціональної навчально-пізнавальної діяльності (самопланування, самоорганізація, самооцінювання, самоаналіз); розвиток умінь користуватися різними джерелами пізнання (підручники, посібники, таблиці, схеми, газети та журнальні статті, демонстраційні та навчальні програми тощо); розвиток власне вмінь.

7. Мотиваційний компонент уроку: обґрунтування учителем важливості вивчення даної теми в курсі інформатики; зацікавлення предметним змістом і діяльністю щодо його засвоєння; засоби активізації навчальної діяльності учнів (проблемний виклад матеріалу чи елементи проблемного навчання, дидактична гра, цікава пізнавальна інформація тощо); прийоми локальної мотивації на кожному етапі уроку; емоційний фон уроку (стиль спілкування з учнями, комунікативні уміння студента-практиканта, темпоритм уроку тощо).

8. Виховний характер уроку: виховний потенціал змісту навчального матеріалу, організація уроку як важливий чинник виховання, професійна майстерність студента-практиканта.

9. Контроль та оцінювання знань, умінь і навичок учнів: методи перевірки знань, умінь і навичок (усне, письмове опитування; лабораторні та практичні роботи; робота з інформаційними пошуковими системами; комп'ютерний контроль, тестова перевірка; спостереження за виконанням учнями практичного завдання).

10. Висновок щодо оцінки уроку.

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ педагогічної практики

студента (П.І.П.) _____ факультету,
 група № _____, який проходив(ла) практику у _____ класах
 _____ школи № _____
 міста (села) _____ району
 _____ області

Термін проходження практики з _____ по _____

Прізвище, ім'я, по-батькові	Оцінка	Підпис	Коментар до оцінки
Вчитель інформатики			
Методист з інформатики			

Затверджено на засіданні кафедри інформатики
 Протокол № _____ від _____.

Зав. кафедрою _____ доц. Семеніхіна О.В.

Відповідальний методист
 кафедри інформатики _____

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ПІДТРИМКА КУРСУ ІНФОРМАТИКИ

Нові нормативно-правові акти

1. Наказ Міністерства № 1222 від 21.08.2013 "Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти"
  2. Наказ Міністерства № 1456 від 21.10.2013 "Про затвердження Концепції профільного навчання у старшій школі"
  3. Лист Міністерства №1/9-433 від 29.08.2014 "Міністерство освіти і науки України надсилає рекомендації щодо забезпечення навчального-виховного процесу у 6 класі загальноосвітніх навчальних закладів у 2014/2015 навчальному році. "
  4. Лист Міністерства №1/9-425 від 26.08.2014 "Про переліки навчальної літератури, що має відповідний гриф Міністерства освіти і науки України, для використання у загальноосвітніх навчальних закладах у 2014/2015 навчальному році"
  5. Навчальні програми для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (за новим Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти) (зокрема Інформатика програма для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів)
-
1. Про навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів на 2009/2010 навчальний рік - Лист МОН № 1/9-120 від 20.02.09 року - http://zdosvita.at.ua/School/List_MON.doc
  2. Про поділ класів на групи, за наявності в кожній групі не менше 8 учнів - Наказ МОНУ № 128 від 20.02.2002 http://ciit.zp.ua/menu_r2/cab/doc12.doc
  3. Про можливість поділу класів на групи, якщо в групах менше 8 учнів - Пояснювальна записка до наказу МОН України від 05.02.2009 № 66 - http://osvita.ua/doc/files/news/2703/NMO_66.doc
  4. ДЕРЖАВНІ САНІТАРНІ ПРАВИЛА ТА НОРМИ (Влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці учнів на персональних комп'ютерах) ДСанПіН 5.5.6.009-98 - Постанова Головного державного санітарного лікаря України 30.12.1998 N 9- http://ciit.zp.ua/menu_r2/cab/sannorm.rar).
  5. Правила безпеки під час навчання в кабінетах інформатики навчальних закладів системи загальної середньої освіти – затверджено наказом Держнаглядохоронпраці України від 16.03.2004, № 81, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.05.2004, за № 620/9219 http://ciit.zp.ua/menu_r2/cab/pravila.rar .
  6. Правила використання комп'ютерних програм у навчальних закладах - Наказ МОНУ №903 від 02.12.2004 http://ciit.zp.ua/menu_r2/cab/nakaz_mon_pz.doc
  7. Вимоги до специфікації навчальних комп'ютерних комплексів закладів системи загальної середньої освіти - Наказ МОН України від 11.05.2006 № 363 - http://ciit.zp.ua/menu_r2/cab/MON_363_new.doc та Наказ МОН України від 15.02.2007 № 126 «Про внесення змін до наказу МОН України від 11.05.2006, № 363» - http://ciit.zp.ua/menu_r2/cab/mon_126_07.doc
  8. Положення про кабінет інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій навчання загальноосвітніх навчальних закладів - затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 20.05.2004 №407, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.06.2004 р. № 730/9329 http://ciit.zp.ua/menu_r2/cab/MON_407.doc).
  10. Методична підтримка викладання інформатики за окремими підручниками :
    - a. Інформатика (авт. Ривкінд Й.Я., Шакоцько В.В., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А.) видавництво «Генеза» - <http://allinf.at.ua>
    - b. Інформатика (авт. Завадський І.О., Стеценко І.В., Левченко О.М.) видавництво «ВГ ВНУ» -<http://itosvita.ucoz.ua>
    - c. Інформатика (авт. Володіна І.Л., Володін В.В.) видавництво «Гімназія» - www.svitinfo.com/book

d. Інформатика (авт. Морзе Н.В., Вембер В.П., Кузьмінська О.Г.) видавництво «Школяр» та посібниками від інших авторів - http://ciit.zp.ua/menu_r2/met/sem_may_2009.html .

* Програма вивчення дисципліни «Сходінки до інформатики» для 2 - 4 класів загальноосвітніх шкіл (автори: Ривкінд Ф.М., Ломаковська Г.В., Колесников С.Я., Ривкінд Й.Я.) - http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/pr4.rar

* Програма курсу "Основи комп'ютерної грамотності" для учнів 3 - 4 класів (автор: Ривкінд Ф.М.) http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/komp_gram_3-4.doc

* Програма пропедевтичного курсу інформатики «Шукачі скарбів» (автор Коршунова О.В.) - http://ciit.zp.ua/menu_r2/met/2009/pr_shuk_sk.doc

* Програма курсу «Інформатика» для 5 - 6 класів (автори: Ривкінд Й.Я., Ломаковська Г.В., Колесников С.Я.) -http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/pr5_6.rar

* Програма курсу за вибором «Основи робототехніки» (укладач Кожем'яка Д.І.) для вивчення у 5-8 класах

http://www.ciit.zp.ua/menu_r2/programs/p_lego.pdf

* Програма курсу «Основи інформатики, 7 клас» (автори: Володін В.В., Володіна І.Л., Дорошенко Ю.О., Столяров Ю.О.) -http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/pr11.rar

* Програма курсу «Основи інформатики, 8 клас» (автори: Володін В.В., Володіна І.Л., Столяров Ю.О.) - http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/pr12.rar

* Програма курсу «Основи інформатики, 9 клас (автори: Володін В.В., Володіна І.Л.) », тільки для учнів, які пройшли навчання за програмами для 7-8 класів цих авторів - http://www.svitinfo.com/book/?dl_id=83

Примітка : навчальний час на поглиблене вивчення інформатики у 8-9 класах 12-річної школи (із розрахунку 3 години на тиждень за програмою Караванової Т.П., Костюкова В.П.) слід формувати:

- або користуючись приміткою до додатку № 22 наказу МОН № 66 від 05.02.2009 "Про внесення змін до наказу МОН України від 23.02.2004 р. N132 "Про затвердження Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів 12-річної школи", де зазначено, що «до 15% часу інваріантної складової може перерозподілятися між навчальними предметами»

- або користуючись рекомендаціями авторів програми: «До годин інваріантної складової (технології – 2 години, з відповідним поділом класу на дві групи), додаються години варіативної складової (2 години, без поділу для кожної з двох груп класу), що разом становить 3 години на тиждень для кожної окремої групи у класі. При цьому в навчальному плані школи слід записати, що варіативні години надаються для виконання програми інваріантної складової».

Характерною особливістю структури програми є те, що вона складається з двох паралельних змістовних ліній: сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та основ алгоритмізації і програмування (ОАП).

Для викладання лінії ОАП вчитель може використовувати посібники Караванової Т.П.:

Основи алгоритмізації та програмування. 777 задач з рекомендаціями та прикладами.

"Генеза", 2005

Методи побудови алгоритмів та їх аналіз. Необчислювальні алгоритми. "Генеза", 2006

Методи побудови алгоритмів та їх аналіз. Обчислювальні алгоритми. "Генеза", 2008

Для викладання лінії ІКТ підручники та посібники вчитель обирає самостійно з того переліку, який рекомендує МОН України

http://ciit.zp.ua/menu_r2/lit/inform_lit_%202008_2009.doc

<http://www.mon.gov.ua/education/average/56.doc>

рограми з інформатики для 10-11 класів 11-річної школи.

13. Програми з інформатики для 10-11 класів 11-річної школи.

Курс інформатики в 10-11 класі викладається за програмами, які затверджені МОН України:

http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/pr1.rar

* Програма курсу інформатики (автори: Руденко В.Д. та ін.) для 8-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів універсального та фізико-математичного профілів - http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/pr2.rar

* Програми курсів за вибором

«Основи комп'ютерної графіки»

«Основи створення комп'ютерних презентацій»

«Основи Інтернету»

«Основи веб-дизайну»

«Основи комп'ютерної безпеки»

«Основи візуального програмування»

«Інформаційні технології проектування»

«Сучасні офісні інформаційні технології»

http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/pr3.rar

* Програма факультативного курсу «Прикладна інформатика» (автори: Журавльова Л.А., Бобрик О.О.) для учнів 1-11 класів - http://ciit.zp.ua/menu_r2/programs/pr6.rar

15. Інформація щодо безпеки дітей в Інтернеті :

Безпека дітей <http://www.microsoft.com/ukraine/athome/security/children>

Он-ляндія: Безпечна Web-країна <http://www.safetyonline.org.ua>

Фонд Розвиття Інтернет <http://www.fid.su/>

Ваш личный Интернет <http://content-filtering.ru/Eduandinet/>

16. Інше інформаційне забезпечення курсу інформатики

<http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти та науки

<http://ostriv.in.ua> – освітній портал «Острів знань»

<http://www.znz.edu-ua.net> – сайт загальної середньої освіти в Україні

<http://inl.org.ua> – сайт інституту навчальної книги

<http://www.osvita.info> – сайт видавництва «ВНУ»

<http://www.aspekt-edu.kiev.ua> – сайт видавництва «Аспект»

<http://www.hlynsky.lviv.ua> – сайт Глинського Я.М. та колективу авторів посібників з інформатики